

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА

Навчально-науковий юридичний інститут

Кафедра конституційного, міжнародного та адміністративного права

Петровська Ірина Ігорівна

ФІНАНСОВЕ ПРАВО УКРАЇНИ ТА КРАЇН ЄС ТА КРАЇН ЄС

*методичні вказівки для самостійної роботи здобувачів освіти денної
форми навчання*

Івано-Франківськ, 2025

ББК 67.302

П 30

Рекомендовано до видання вченою радою навчально-наукового юридичного інституту арпатського національного університету імені Василя Стефаника (1 25 2025)

Рецензенти:

Зінич Любомир Васильович – кандидат юридичних наук, доцент кафедри конституційного, міжнародного та адміністративного права навчально-наукового юридичного інституту арпатського національного університету імені Василя Стефаника

Адамович Сергій Васильович – завідувач кафедри теорії та історії держави і права навчально-наукового юридичного інституту арпатського національного університету імені Василя Стефаника доктор історичних наук, професор

П30 Петровська І.І. Фінансове право України та країн ЄС: методичні вказівки для самостійної роботи здобувачів освіти денної форми навчання. Івано-Франківськ: навчально-науковий юридичний інститут арпатського національного університету імені Василя Стефаника, 2024. 36 с.

Методичні вказівки розроблено на основі навчального плану та призначені для підготовки до самостійної роботи студентів денної форми навчання напряму підготовки 08 «Право» за спеціальністю 081 «Право», освітньої програми «Міжнародне та європейське право».

Методична розробка включає загальні вказівки та рекомендації для самопідготовки по кожній з тем курсу, літературу та нормативно-правові акти, контрольні питання, що забезпечують поглиблений аналіз та вивчення навчальної дисципліни «Фінансове право України та країн ЄС та країн ЄС».

Посібник призначений для студентів, аспірантів, викладачів.

ББК 67.302

© Петровська І.І., 2025

© арпатський національний університет імені Василя Стефаника, 2025

ЗМІСТ

Вступ	3
ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОПІДГОТОВКИ:	
Тема 1. Фінанси і публічна фінансова діяльність України та країн ЄС	5
Тема 2. Поняття фінансового права і фінансових правовідносин	7
Тема 3. Правові основи фінансового контролю та статус суб'єктів фінансового контролю України та країн ЄС	9
Тема 4. Бюджетне право	12
Тема 5. Бюджетний процес. Тема 6. Правові основи здійснення міжбюджетних трансфертів	19
Тема 7. Публічні видатки і правове регулювання їх фінансування. Тема 8. Правове регулювання публічних доходів	22
Тема 9. Фінансові послуги. Правові основи публічного кредиту	26
Тема 10. Фінансово-правове регулювання страхування	27
Тема 11. Відповідальність за порушення фінансового законодавства	28
Тема 12. Правове регулювання бюджетних відносин в країнах ЄС	28
Тема 13. Правове регулювання податкових відносин в країнах ЄС	29
Використані та рекомендовані джерела	30

ВСТУП

Завдання самостійної роботи у вищому навчальному закладі - навчити студентів творчо і самостійно працювати; планувати особисту стратегію навчання; раціонально організовувати свій час; працювати з комп'ютером; опрацьовувати літературні джерела; виконувати дослідницьку роботу, аналізувати та інтерпретувати результати наукових досліджень тощо.

Форми самостійної роботи студентів:

- домашні завдання;
- опрацювання літературних джерел;
- робота у комп'ютерних мережах;
- складання модулів;
- оцінювання професійних ситуацій;
- підготовка конспекту лекцій і семінарських завдань.

Самостійна робота дозволяє студентам ефективно відпрацьовувати професійні вміння та навички. Така робота повинна бути індивідуальною з врахуванням рівня творчих можливостей студентів, їх навчальних здобутків, інтересів, потреб, навчальної активності тощо.

Предметом вивчення курсу «Фінансове право України та країн ЄС» є правові норми, які охоплюються самостійною комплексною галуззю системи права України – фінансовим правом, їх тлумачення та механізми реалізації.

Дисципліна «Фінансове право України та країн ЄС» має надзвичайно велике значення для підготовки фахівців з юридичних спеціальностей, оскільки надає необхідні правові основи, без яких неможливе повноцінне засвоєння багатьох знань в галузі фінансової діяльності держави, в тому числі й тих, що мають пріоритетне значення у підготовці фахівців в галузі права. Зокрема, це знання у сфері бюджетного регулювання, податкового, банківського, страхового законодавства, фінансового інспектування, тощо. Тому дуже важливо допомогти студентам-правознавцям систематизувати основні загальнотеоретичні правові знання та положення нормативно-правових актів.

Фінансове право поділяється на загальну й особливу частини. При цьому, загальна частина об'єднує норми, які закріплюють принципи, правові форми і методи фінансової діяльності, правовий статус суб'єктів, а також норми, які регулюють відносини фінансового контролю. Особлива частина фінансового права включає певні групи правових норм, що регулюють однорідні фінансові відносини, об'єднані у самостійні інститути (зокрема, бюджетне, податкове право тощо.)

Завдання викладу даної навчальної дисципліни:

- оволодіння навичками та вміннями аналізувати фінансове законодавство;
- формування знань основних категорій фінансового права;
- ознайомлення з бюджетно-правовою діяльністю, видами доходів та видатків держави та місцевого самоврядування;
- засвоєння знань щодо фінансово-правового регулювання страхування та кредитування, здійснення грошового обігу і розрахунків, притягнення до відповідальності за порушення фінансового законодавства.
- формування навичок практичного опрацювання нормативних актів, дослідження динаміки їх зміни та оновлення.

- ознайомлення студентів зі змістом, суттю інститутів фінансового права;
- розвиток навичок щодо аналізу фінансово-правових норм, їх тлумачення і застосування.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен знати :

- Û систему фінансового права як галузі права та структуру предмету її регулювання;
- Û методи та функції фінансового права;
- Û поняття, суть та призначення фінансового контролю;
- Û види державних доходів та витрат;
- Û особливості бюджетної системи України

вміти :

- Û аналізувати фінансово-правові норми;
- Û визначати галузеву приналежність правових норм та відносин, що виникають в процесі набуття, припинення, захисту фінансових відносин;
- Û здійснювати тлумачення базових фінансово-правових норм, виявляти системні зв'язки між ними.

Методичні вказівки для самостійної роботи з навчальної дисципліни «Фінансове право України та країн ЄС» розроблено відповідно до програми та плану навчальної дисципліни. Для опрацювання курсу важливо забезпечити правильну організацію як безпосереднього проведення семінарських занять, так і самостійної роботи студентів при підготовці до них. При цьому, основною метою є глибше, детальніше розуміння норм законодавства про фінансову діяльність, їх теоретичного підґрунтя, системний аналіз механізмів реалізації, вміння тлумачити і застосовувати фінансово-правові приписи.

Тематика самостійної роботи

Тема 1. Фінанси і публічна фінансова діяльність України та країн ЄС
Тема 2. Поняття фінансового права і фінансових правовідносин
Тема 3. Правові основи фінансового контролю та статус суб'єктів фінансового контролю України та країн ЄС
Тема 4. Бюджетне право
Тема 5. Бюджетний процес
Тема 6. Правові основи здійснення міжбюджетних трансфертів
Тема 7. Публічні видатки і правове регулювання їх фінансування
Тема 8. Правове регулювання публічних доходів
Тема 9. Фінансові послуги. Правові основи публічного кредиту
Тема 10. Фінансово-правове регулювання страхування
Тема 11. Відповідальність за порушення фінансового законодавства
Тема 12. Правове регулювання бюджетних відносин в країнах ЄС
Тема 13. Правове регулювання податкових відносин в країнах ЄС

При опрацюванні тем для самостійного вивчення студентам рекомендується робити певні нотатки чи розгорнуті плани по кожному питанню. Також, з врахуванням індивідуальних здібностей, слід у найбільш зручній формі підготувати відповіді на контрольні питання. Зокрема, занотувати формулювання відповідей в зошиті, вказати номери статей, їх положення.

ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОПІДГОТОВКИ

Тема 1. Фінанси і публічна фінансова діяльність України та країн ЄС

Для самопідготовки по даній темі здобувачі вищої освіти повинні опрацювати тексти лекції та додаткову літературу. Особливу увагу слід звернути на визначення понять, оскільки дана тема заняття є вступною та без засвоєння її категорій неможливим буде подальше вивчення даного навчального курсу.

Фінанси є багатостороннім і складним явищем, що характеризується різними істотними ознаками, має певні якості й форми прояву. Міжнародні фінанси пов'язані з рухом капіталу та включають себе фінанси країн світу і міжнародних організацій. Частиною міжнародних фінансів є фінанси країн ЄС.

Фінанси - це історична, соціальна, економічна, правова категорія. Вони є особливою сферою економічних відносин. Зміст, характер використання, закономірності розвитку публічних фінансових правовідносин визначаються соціально-економічними відносинами, що привалюють у державах, частинах держав, їх об'єднаннях, природою та функціями діяльності суб'єктів публічного права.

Фінанси - це сукупність відносин, що мають розподільчий характер і опосередковуються через доходи й видатки громадян і юридичних осіб - суб'єктів господарської діяльності, фінансово-кредитних установ, держави, міжнародних фінансових організацій тощо.

Міжнародна публічна фінансова діяльність - це планована діяльність у сфері мобілізації, розподілу й використання централізованих та децентралізованих фондів коштів з метою виконання завдань і функцій держав, їх адміністративно-територіальних одиниць, об'єднань та інших суб'єктів міжнародного публічного права.

Для самопідготовки по даній темі здобувачі вищої освіти повинні опрацювати лекційний матеріал та додаткову літературу. Особливу увагу слід звернути на визначення понять, оскільки дана тема заняття є базовою та без засвоєння її категорій неможливим буде подальше вивчення даного навчального курсу.

Питання для самопідготовки:

1. Правові форми фінансової діяльності. Фінансові акти.
2. Основні поняття та їх розмежування: «фінанси», «фінансова діяльність держави», «централізовані фонди коштів», «децентралізовані фонди коштів», «інвестиції»
3. Поняття та види фінансів. Фінанси як історична, економічна та правова категорія.
4. Публічні фінанси та публічна фінансова діяльність.
5. Принципи та методи публічної фінансової діяльності.
6. Фінансова система держави.
7. Система фінансових органів держави.
8. Фінансова діяльність органів місцевого самоврядування.
9. Суб'єкти муніципальної фінансової діяльності.

Контрольні питання:

1. Що таке фінанси?

2. На які види поділяються фінанси? В чому відмінність між публічними та приватними фінансами?
3. З яких елементів складається фінансова система держави? Що впливає на формування фінансової системи?
4. Які основні напрямки фінансової діяльності держави?
5. Які суб'єкти відносяться до системи фінансових органів України?
6. Назвіть методи публічної фінансової діяльності.
7. Перерахуйте методи фінансово-правового регулювання.

Тестові завдання:

1. Фінанси – це...

- а) історична, вартісна, економічна, правова категорія;
- б) вартісна категорія;
- в) тільки економічна категорія;
- г) тільки правова категорія.

2. Фінанси - це ...

- а) сукупність відносин, що мають розподільчий характер;
- б) сукупність відносин, які опосередковуються через доходи й видатки громадян і юридичних осіб;
- в) сукупність відносин, що мають розподільчий характер і опосередковуються через доходи й видатки громадян і юридичних осіб - суб'єктів господарської діяльності, фінансово-кредитних установ, держави, міжнародних фінансових організацій тощо;
- г) сукупність відносин в державі.

3. Фінансова діяльність держави – це...

- а) діяльність держави у сфері мобілізації, розподілу й використання централізованих та децентралізованих фондів коштів з метою виконання завдань і функцій держави;
- б) діяльність держави в сфері оборони;
- в) діяльність держави щодо фінансування;
- г) вид діяльності держави.

4. Фінансова система держави – це...

- а) сукупність фінансових інститутів держави;
- б) сукупність централізованих та децентралізованих фондів коштів для здійснення фінансової діяльності держави;
- в) сукупність інститутів з приводу мобілізації, розподілу та використання централізованих та децентралізованих фондів коштів;
- г) сукупність фінансових інститутів, кожен з яких сприяє утворенню та використанню відповідних централізованих та децентралізованих фондів коштів для здійснення фінансової діяльності держави, тобто діяльності з приводу мобілізації, розподілу та використання централізованих та децентралізованих фондів коштів для виконання завдань і функцій держави та органів місцевого самоврядування.

5. Ланками фінансової системи держави є ...

- а) державний бюджет та місцеві бюджети;
- б) державний бюджет та місцеві бюджети, фінанси державних та комунальних підприємств, установ та організацій, спеціальні цільові фонди та кредит;

- в) фінанси приватного та державного сектору;
- г) правові норми, інститути фінансового права.

6. Структуру місцевих фінансів визначають...

- а) державний устрій та відповідний адміністративно-територіальний поділ держави;
- б) конституційний лад держави;
- в) місцеві ради народних депутатів;
- г) принципи валютної діяльності.

7. Назвіть суб'єкта, що не входить до фінансових органів держави:

- а) Рахункова Палата ;
- б) Державна аудиторська служба;
- в) Івано-Франківська міська рада;
- г) Пенсійний фонд.

8. Принципом фінансової діяльності є:

- а) мобілізація ;
- б) розподіл;
- в) використання;
- г) економічність.

9. Назвіть фонд коштів, який є децентралізованим:

- а) державний бюджет;
- б) місцевий бюджет;
- в) кошторис Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника;
- г) Пенсійний фонд.

10. Не є суб'єктом муніципальної фінансової діяльності:

- а) Президент України;
- б) об'єднана територіальна громада;
- в) міська рада;
- г) мер міста.

Тема 2. Поняття фінансового права і фінансових правовідносин

Фінансове право - це публічна, комплексна галузь права України, яка містить сукупність юридичних норм, що регулюють суспільні відносини, які виникають у процесі створення, розподілу й використання централізованих і децентралізованих фондів коштів (публічних фінансових ресурсів) держави та органів місцевого самоврядування, необхідних для реалізації їх завдань та функцій. На рівні ЄС фінанси вивчаються основному економічним правом.

Знання про предмет та метод фінансово-правового регулювання допоможе студентам здійснити відмежування фінансового права від інших галузей права.

Питання для самопідготовки:

1. Історичний розвиток фінансового права як галузі права. Визначення та коротка історична характеристика поняття «фінанси».
2. Структура фінансово-правової норми. Особливості гіпотези, диспозиції, санкції фінансово-правової норми.
3. Характеристика фінансово-правових актів за юридичною силою.
4. Види суб'єктів фінансово-правових відносин.
5. Фінансова політика держави та фінансовий механізм.
6. Фонди коштів – централізовані та децентралізовані. Співвідношення понять:

«грошові відносини» та «фінансові відносини».

Контрольні питання:

1. Що таке міжнародні фінансові правовідносини?
2. Чи є частиною міжнародного права фінансове право України?
3. Яке місце займають фінансові правовідносини у правових системах більшості країн ЄС?

Тестові завдання:

1. Фінансове право – це...

- а) галузь права;
- б) публічна галузь права;
- в) приватна галузь права;
- г) публічна галузь права, яка містить сукупність юридичних норм, що регулюють суспільні відносини, які виникають у процесі створення, розподілу й використання фондів коштів (фінансових ресурсів) держави та органів місцевого самоврядування, необхідних для реалізації їх завдань та функцій.

2. Джерело фінансового права – це...

- а) внутрішній вираз фінансового права;
- б) спосіб вираження змісту правил поведінки у сфері фінансової діяльності держави, що встановлюються державою (зовнішній вираз закріплення норм права);
- в) норма фінансового права;
- г) сукупність законодавства.

3. Фінансово-правова норма складається з ..

- а) фінансових відносин;
- б) гіпотези, диспозиції, санкції;
- в) диспозиції (інші елементи містяться в нормах інших галузей права);
- г) фінансових санкцій.

4. Фінансові правовідносини виникають ...

- а) тільки з правомірних дій (як виду юридичних фактів);
- б) тільки з подій (як виду юридичних фактів);
- в) при здійсненні фінансової діяльності держави на основі юридичних фактів, за участю суб'єкта, наділеного фінансовою правосуб'єктністю та за наявності об'єкта фінансових правовідносин;
- г) з приводу майнових та особистих немайнових відносин.

5. Зміст фінансових правовідносин є ...

- а) сукупністю підстав з приводу яких викають фінансові правовідносини;
- б) юридичним і фактичним;
- в) матеріальним і процесуальним;
- г) суб'єктивним.

6. Виберіть групу відносин, яка не вивчається фінансовим правом:

- а) фінансовий план діяльності приватного підприємця;
- б) підготовка місцевого бюджету;
- в) накопичення коштів Пенсійного фонду;
- г) перерахування податків згідно Бюджетного кодексу.

7. У фінансовому праві переважає _____ метод правового регулювання.

- а) диспозитивний;

- б) дозвільний;
- в) заохочувальний;
- г) імперативний.

8. Виберіть твердження з помилкою:

- а) фінансове право – це публічна галузь права;
- б) публічні фінанси включають державні фінанси та фінанси місцевого самоврядування;
- в) фізичні особи не є суб'єктами фінансового права;
- г) перерахування податків згідно Бюджетного кодексу.

9. Виберіть групу відносин, яка вивчається фінансовим правом:

- а) складання фінансового плану діяльності ПП «ОККО»;
- б) планування сімейного бюджету;
- в) накопичення коштів Пенсійного фонду;
- г) організація публічного управління Президента України.

10. Не є джерелом фінансового права:

- а) Закон України «Про державний бюджет на 2024 рік»;
- б) Бюджетний кодекс Німеччини;
- в) Наказ керівника комунального підприємства «Про основи преміювання працівників»;
- г) розрахунковий чек з торгового центру.

Рекомендовані джерела:

1-90

Тема 3. Правові основи фінансового контролю та статус суб'єктів фінансового контролю України та країн ЄС

У даній темі студентам пропонується ознайомитись з таким різновидом контролю (як складової управління/менеджменту) як фінансовий контроль (аудит – у міжнародних фінансових документах).

Для самопідготовки по даній темі здобувачі вищої освіти повинні опрацювати конспекти лекцій та додаткову літературу. Особливу увагу слід звернути на визначення понять.

Враховуючи глобальний та всеохоплюючий характер фінансів, процеси їх подальшої трансформації у зовнішньоторговельні відносини, міжнародна спільнота заснувала Міжнародну організацію вищих контрольних органів (INTOSAI), одним із завдань якої було виробити загальні принципи фінансового контролю, рекомендовані для застосування у практичній діяльності відповідних органів, та закріпити їх у національних законодавствах країн, що входять до даної організації.

Об'єктом фінансового контролю виступає фінансова діяльність підприємницьких структур, бюджетних установ та організацій, фінансових установ, суб'єктів ведення бізнесу тощо, які здійснюють фінансову діяльність.

Предметом контролю є фінансові операції, пов'язані зі створенням та використанням фондів коштів. Проте об'єкт фінансового контролю є значно ширшим, ніж просто перевірка фінансових ресурсів, оскільки в кінцевому підсумку відбувається контроль і за використанням матеріальних, природних, трудових

ресурсів у ході опосередкування фінансовими відносинами процесів національного виробництва та перерозподілу.

Головним завданням фінансового контролю є підтримка фінансової дисципліни, запобігання фінансовим правопорушенням та застосування заходів примусу за їх вчинення.

Публічний фінансовий контроль - це цілеспрямована діяльність органів державної влади та місцевого самоврядування, підприємств, установ та організацій незалежно від форм власності, спрямована на додержання законності, фінансової дисципліни і раціональності у забезпеченні реалізації публічної фінансової діяльності, тобто мобілізації, розподілу й використання централізованих та децентралізованих фондів коштів з метою виконання завдань і функцій публічної адміністрації та ефективного соціально-економічного розвитку всіх суб'єктів фінансових відносин.

Питання для самопідготовки:

1. Правовідносини фінансового контролю (аудиту) як частина відносин контролю за діяльністю суб'єктів господарювання (бізнесу) в країнах ЄС. Порівняльний аналіз фінансово контролю (аудиту) та фінансового моніторингу.

2. Методи фінансового контролю: облік, аналіз, ревізія, обстеження, інспектування, інвентаризація, перевірка та ін.

3. Правовий статус суб'єктів, уповноважених здійснювати фінансовий контроль: національний та міжнародний аспект.

4. Регуляторна політика публічної влади в економічних відносинах.

5. Контроль та аудит у бюджетному процесі.

Контрольні питання:

1. Які підходи до розуміння сутності категорій «фінансовий моніторинг», «публічний аудит», «міжнародна прозорість»?

2. Які види фінансового контролю (аудиту) Ви знаєте?

3. Які фінансові операції підлягають фінансовому моніторингу?

4. Що таке регуляторний акт?

5. Які принципи державної регуляторної політики?

6. Для чого на міжнародному рівні (в тому числі у країнах ЄС) здійснюється фінансовий моніторинг?

Практичні завдання:

1. Громадянин України, виїхав у Польщу та зареєструвався там як суб'єкт діяльності, вирішив припинити свою підприємницьку діяльність.

Чи потрібно проводити перевірку його підприємницької діяльності? Який вид фінансового контролю тут може здійснюватись?

Використовуючи Податковий кодекс України (глава 8, статті 75-80) визначте який вид перевірки може застосовуватись в даному випадку. Відповідь обґрунтуйте

2. Підприємство, суб'єкт господарювання України має аудиторський висновок аудитора іноземної держави.

Чи буде він чинним в Україні? Відповідь обґрунтуйте.

3. Підприємство підлягає податковій перевірці на основі звернення правоохоронних органів при розслідуванні кримінальної справи.

Використовуючи Податковий кодекс України (глава 8, статті 75-80) визначте який вид перевірки буде в даному випадку. Відповідь обґрунтуйте.

4. У фонді загальнообов'язкового державного соціального страхування проводять державний фінансовий аудит.

Визначте суб'єкта проведення даного виду фінансового контролю. Випишіть порядок державного аудиту.

Тестові завдання:

1. Фінансовий контроль – це ...

- а) діяльність по перевірці правильності вартісного розподілу валового національного продукту, утворення і витрачання фондів грошових коштів;
- б) вид державного контролю, який має основним завданням виявлення фактів порушень, анти правової діяльності, учасників та схем протиправних відносин;
- в) цілеспрямована діяльність органів державної влади та місцевого самоврядування, підприємств, установ та організацій незалежно від форм власності, спрямована на додержання законності, фінансової дисципліни і раціональності у забезпеченні реалізації фінансової діяльності держави, тобто мобілізації, розподілу й використання централізованих та децентралізованих фондів коштів з метою виконання завдань і функцій держави та ефективного соціально-економічного розвитку всіх суб'єктів фінансових відносин;
- г) перевірка реалізації стратегії і тактики фінансової діяльності того чи іншого суб'єкта, а в масштабах суспільства — процесу реалізації фінансової політики.

2. Принципами фінансового контролю є ...

- а) плановість, об'єктивність, дієвість, оперативність, протиправність;
- б) плановість, об'єктивність, дієвість, оперативність, узгодження державних і приватних інтересів;
- в) довго тривалість, безперервність, раптовість, девіантність;
- г) локальність, регіональність, нестабільність, узгодженість державних та приватних інтересів.

3. Попередній контроль – це ...

- а) функція контролю;
- б) принцип контролю;
- в) контроль, який здійснюється для перевірки результатів фінансової діяльності;
- г) вид контролю, за часом здійснення.

4. Банківський контроль – це...

- а) різновид банківської діяльності місцевих органів влади;
- б) вид фінансового контролю, який здійснюється для перевірки діяльності банківських установ;
- в) система банківських установ, кредитних та громадських спілок;
- г) різновид діяльності органів виконавчої влади.

5. Фінансове інспектування – це...

- а) функція контролю, яка полягає в аналізі використання і збереження фінансових ресурсів, необоротних та інших активів; визначенні правильності потреби в бюджетних коштах, станом і достовірністю бухгалтерського обліку та фінансової звітності органів державного і комунального сектору з метою виявлення недоліків і порушень;
- б) синонім контролю;
- в) процедура оцінки відповідності системи забезпечення якості підприємства нормам та правилам діяльності;

г) віртуальна перевірка об'єктів регулювання для визначення наявності проблем фінансової та бухгалтерської звітності.

6. Методами фінансового контролю є ...

а) законність, плановість, дієвість, оперативність, врегулювання інтересів держави та приватних осіб;

б) аудит, консалтинг, франчайзинг, лізинг;

в) стаціонарність, авторитаризм, централізм;

г) перевірка, ревізія, аудит, інвентаризація, інспектування, безперервне відстежування фінансової діяльності.

7. Перевірка – це ...

а) обстеження і вивчення окремих ділянок фінансово-господарської діяльності підприємства, установи, організації або їхніх підрозділів;

б) аналіз діяльності підприємства, установи, організації;

в) документ, яким закріплюються виявлені недоліки фінансово-господарської діяльності;

г) розгляд та впровадження системи заходів щодо відновлення фінансової спроможності юридичної особи.

8. Фінансовими органами є ...

а) Рахункова палата України, Державна аудиторська служба України;

б) Міністерство фінансів України, Державна казначейська служба;

в) Національний банк України, Державна служба фінансового моніторингу;

г) всі вищеперелічені органи.

9. Аудит – це...

а) метод фінансового контролю;

б) вид фінансового контролю, перевірка публічної бухгалтерської звітності, обліку, первинних документів та іншої інформації щодо фінансово-господарської діяльності суб'єктів господарювання з метою визначення достовірності їх звітності, обліку, його повноти і відповідності чинному законодавству та встановленим нормативам;

в) діяльність щодо звірки доходів і видатків протягом визначеного бюджетного періоду;

г) система органів та установ, які здійснюють фінансове обстеження матеріальних ресурсів.

10. Залежно від цільової спрямованості контрольних дій органів можна виділити такі види фінансового контролю, як...

а) попередній, поточний, наступний;

б) контроль на місцях, або виїзний контроль;

в) стратегічний і тактичний;

г) податковий, внутрішньогосподарський.

Рекомендовані джерела:

1-90

Тема 4. Бюджетне право

Однією з характерних рис публічного управління фінансами у економічно-розвинутих демократичних країнах є бюджетна система та власний бюджет. Тому розуміння принципів побудови та засад функціонування бюджетної системи

допоможе здобувачам вищої освіти розібратись в сутності публічної фінансової діяльності.

Питання для самопідготовки:

1. Поняття та особливості бюджетних правовідносин в Україні.
2. Бюджетна класифікація доходів, видатків, фінансування, боргу.
3. Види місцевих бюджетів в Україні.
4. Бюджетні відносини в країнах ЄС: загальні правові засади.

Контрольні питання:

1. Яке призначення бюджету?
2. Чи використовується принцип
3. Які є види бюджетів? В чому сутність зведеного бюджету?

Тестові завдання:

1. Бюджет – це...

а) концепція формування та використання фінансових ресурсів органами влади Автономної Республіки Крим, органами місцевого самоврядування протягом бюджетного періоду;

б) план формування та використання фінансових ресурсів місцевого самоврядування;

в) план формування та використання людських ресурсів для забезпечення завдань і функцій, які здійснюються органами державної влади;

г) план формування та використання фінансових ресурсів для забезпечення завдань і функцій, які здійснюються відповідно органами державної влади, органами влади Автономної Республіки Крим, органами місцевого самоврядування протягом бюджетного періоду;

2. Бюджети місцевого самоврядування – це..

а) концепція формування та використання фінансових ресурсів органами влади Автономної Республіки Крим, органами місцевого самоврядування протягом бюджетного періоду;

б) план формування та використання фінансових ресурсів місцевого самоврядування;

в) план формування та використання людських ресурсів для забезпечення завдань і функцій, які здійснюються органами державної влади;

г) бюджети територіальних громад сіл, їх об'єднань, селищ, міст (у тому числі районів у містах);

3. Бюджетна класифікація – це...

а) єдине систематизоване згрупування доходів, видатків, кредитування, фінансування бюджету, боргу відповідно до законодавства України та міжнародних стандартів;

б) сукупність заходів, спрямованих на досягнення єдиної мети, завдань та очікуваного результату, визначення та реалізацію яких здійснює розпорядник бюджетних коштів відповідно до покладених на нього функцій;

в) сукупність державного бюджету та місцевих бюджетів, побудована з урахуванням економічних відносин, державного і адміністративно-територіальних устроїв і врегульована нормами права;

г) будь-яке здійснене відповідно до бюджетного асигнування розміщення замовлення, укладення договору, придбання товару, послуги чи здійснення інших

аналогічних операцій протягом бюджетного періоду, згідно з якими необхідно здійснити платежі протягом цього ж періоду або у майбутньому;

4. Бюджетна програма – це...

а) єдине систематизоване згрупування доходів, видатків, кредитування, фінансування бюджету, боргу відповідно до законодавства України та міжнародних стандартів;

б) сукупність заходів, спрямованих на досягнення єдиної мети, завдань та очікуваного результату, визначення та реалізацію яких здійснює розпорядник бюджетних коштів відповідно до покладених на нього функцій;

в) сукупність державного бюджету та місцевих бюджетів, побудована з урахуванням економічних відносин, державного і адміністративно-територіальних устроїв і врегульована нормами права;

г) будь-яке здійснене відповідно до бюджетного асигнування розміщення замовлення, укладення договору, придбання товару, послуги чи здійснення інших аналогічних операцій протягом бюджетного періоду, згідно з якими необхідно здійснити платежі протягом цього ж періоду або у майбутньому;

5. Бюджетна система України – це...

а) єдине систематизоване згрупування доходів, видатків, кредитування, фінансування бюджету, боргу відповідно до законодавства України та міжнародних стандартів;

б) сукупність заходів, спрямованих на досягнення єдиної мети, завдань та очікуваного результату, визначення та реалізацію яких здійснює розпорядник бюджетних коштів відповідно до покладених на нього функцій;

в) сукупність державного бюджету та місцевих бюджетів, побудована з урахуванням економічних відносин, державного і адміністративно-територіальних устроїв і врегульована нормами права;

г) будь-яке здійснене відповідно до бюджетного асигнування розміщення замовлення, укладення договору, придбання товару, послуги чи здійснення інших аналогічних операцій протягом бюджетного періоду, згідно з якими необхідно здійснити платежі протягом цього ж періоду або у майбутньому;

6. Бюджетне асигнування – це...

а) повноваження розпорядника бюджетних коштів, надане відповідно до бюджетного призначення, на взяття бюджетного зобов'язання та здійснення платежів, яке має кількісні, часові та цільові обмеження;

б) сукупність заходів, спрямованих на досягнення єдиної мети, завдань та очікуваного результату, визначення та реалізацію яких здійснює розпорядник бюджетних коштів відповідно до покладених на нього функцій;

в) сукупність державного бюджету та місцевих бюджетів, побудована з урахуванням економічних відносин, державного і адміністративно-територіальних устроїв і врегульована нормами права;

г) будь-яке здійснене відповідно до бюджетного асигнування розміщення замовлення, укладення договору, придбання товару, послуги чи здійснення інших аналогічних операцій протягом бюджетного періоду, згідно з якими необхідно здійснити платежі протягом цього ж періоду або у майбутньому;

7. Бюджетне зобов'язання – це...

а) будь-яке здійснене відповідно до бюджетного асигнування розміщення замовлення, укладення договору, придбання товару, послуги чи здійснення інших аналогічних операцій протягом бюджетного періоду, згідно з якими необхідно здійснити платежі протягом цього ж періоду або у майбутньому;

б) повноваження розпорядника бюджетних коштів, надане відповідно до бюджетного призначення, на взяття бюджетного зобов'язання та здійснення платежів, яке має кількісні, часові та цільові обмеження;

в) сукупність заходів, спрямованих на досягнення єдиної мети, завдань та очікуваного результату, визначення та реалізацію яких здійснює розпорядник бюджетних коштів відповідно до покладених на нього функцій;

г) сукупність державного бюджету та місцевих бюджетів, побудована з урахуванням економічних відносин, державного і адміністративно-територіальних устроїв і врегульована нормами права;

8. Бюджетне призначення - ...

а) повноваження розпорядника бюджетних коштів, надане відповідно до бюджетного призначення, на взяття бюджетного зобов'язання та здійснення платежів, яке має кількісні, часові та цільові обмеження;

б) сукупність заходів, спрямованих на досягнення єдиної мети, завдань та очікуваного результату, визначення та реалізацію яких здійснює розпорядник бюджетних коштів відповідно до покладених на нього функцій;

в) сукупність державного бюджету та місцевих бюджетів, побудована з урахуванням економічних відносин, державного і адміністративно-територіальних устроїв і врегульована нормами права;

г) повноваження головного розпорядника бюджетних коштів, надане Бюджетним кодексом, законом про Державний бюджет України (рішенням про місцевий бюджет), яке має кількісні, часові і цільові обмеження та дозволяє надавати бюджетні асигнування;

9. Дефіцит бюджету – це..

а) регламентований бюджетним законодавством процес складання, розгляду, затвердження, виконання бюджетів, звітування про їх виконання, а також контролю за дотриманням бюджетного законодавства;

б) загальна сума боргових зобов'язань держави з повернення отриманих та непогашених кредитів (позик) станом на звітну дату, що виникають внаслідок державного запозичення;

в) перевищення видатків бюджету над його доходами (з урахуванням різниці між наданням кредитів з бюджету та поверненням кредитів до бюджету);

г) міжбюджетний трансферт на вирівнювання дохідної спроможності бюджету, який його отримує;

10. Дотація вирівнювання - ...

а) регламентований бюджетним законодавством процес складання, розгляду, затвердження, виконання бюджетів, звітування про їх виконання, а також контролю за дотриманням бюджетного законодавства;

б) загальна сума боргових зобов'язань держави з повернення отриманих та непогашених кредитів (позик) станом на звітну дату, що виникають внаслідок державного запозичення;

в) перевищення видатків бюджету над його доходами (з урахуванням різниці між наданням кредитів з бюджету та поверненням кредитів до бюджету);

г) міжбюджетний трансферт на вирівнювання дохідної спроможності бюджету, який його отримує;

11. Міжбюджетні трансферти – це...

а) основний плановий фінансовий документ бюджетної установи, яким на бюджетний період встановлюються повноваження щодо отримання надходжень і розподіл бюджетних асигнувань на взяття бюджетних зобов'язань та здійснення платежів для виконання бюджетною установою своїх функцій та досягнення результатів, визначених відповідно до бюджетних призначень;

б) операції з надання коштів з бюджету на умовах повернення, платності та строковості, внаслідок чого виникають зобов'язання перед бюджетом (надання кредитів з бюджету), та операції з повернення таких коштів до бюджету (повернення кредитів до бюджету);

в) кошти, які безоплатно і безповоротно передаються з одного бюджету до іншого;

г) операції з отримання до бюджету Автономної Республіки Крим чи міського бюджету кредитів (позик) на умовах повернення, платності та строковості з метою фінансування бюджету Автономної Республіки Крим

12. Місцеві бюджети – це ...

а) бюджет Автономної Республіки Крим, обласні, районні бюджети та бюджети місцевого самоврядування;

б) загальна сума боргових зобов'язань Автономної Республіки Крим чи територіальної громади міста з повернення отриманих та непогашених кредитів (позик) станом на звітну дату, що виникають внаслідок місцевого запозичення;

в) установа, що відповідно до законодавства України здійснює функції з складання, виконання місцевих бюджетів, контролю за витрачанням коштів розпорядниками бюджетних коштів, а також інші функції, пов'язані з управлінням коштами місцевого бюджету;

г) доходи бюджету, повернення кредитів до бюджету, кошти від державних (місцевих) запозичень, кошти від приватизації державного майна (щодо державного бюджету), повернення бюджетних коштів з депозитів, надходження внаслідок продажу/пред'явлення цінних паперів;

13. Місцевий борг – це...

а) бюджет Автономної Республіки Крим, обласні, районні бюджети та бюджети місцевого самоврядування;

б) загальна сума боргових зобов'язань Автономної Республіки Крим чи територіальної громади міста з повернення отриманих та непогашених кредитів (позик) станом на звітну дату, що виникають внаслідок місцевого запозичення;

в) установа, що відповідно до законодавства України здійснює функції з складання, виконання місцевих бюджетів, контролю за витрачанням коштів розпорядниками бюджетних коштів, а також інші функції, пов'язані з управлінням коштами місцевого бюджету;

г) доходи бюджету, повернення кредитів до бюджету, кошти від державних (місцевих) запозичень, кошти від приватизації державного майна (щодо державного бюджету), повернення бюджетних коштів з депозитів, надходження внаслідок продажу/пред'явлення цінних паперів;

14. Місцевий фінансовий орган – це...

а) бюджет Автономної Республіки Крим, обласні, районні бюджети та бюджети місцевого самоврядування;

б) загальна сума боргових зобов'язань Автономної Республіки Крим чи територіальної громади міста з повернення отриманих та непогашених кредитів (позик) станом на звітну дату, що виникають внаслідок місцевого запозичення;

в) установа, що відповідно до законодавства України здійснює функції з складання, виконання місцевих бюджетів, контролю за витрачанням коштів розпорядниками бюджетних коштів, а також інші функції, пов'язані з управлінням коштами місцевого бюджету;

г) доходи бюджету, повернення кредитів до бюджету, кошти від державних (місцевих) запозичень, кошти від приватизації державного майна (щодо державного бюджету), повернення бюджетних коштів з депозитів, надходження внаслідок продажу/пред'явлення цінних паперів;

15. Профіцит бюджету – це..

а) перевищення доходів бюджету над його видатками (з урахуванням різниці між поверненням кредитів до бюджету та наданням кредитів з бюджету);

б) загальна сума боргових зобов'язань держави з повернення отриманих та непогашених кредитів (позик) станом на звітну дату, що виникають внаслідок державного запозичення;

в) перевищення видатків бюджету над його доходами (з урахуванням різниці між наданням кредитів з бюджету та поверненням кредитів до бюджету);

г) міжбюджетний трансферт на вирівнювання дохідної спроможності бюджету, який його отримує;

16 Субвенції – це...

а) нормативно-правовий акт Верховної Ради Автономної Республіки Крим чи відповідної місцевої ради, виданий в установленому порядку, що затверджує місцевий бюджет та визначає повноваження відповідно Ради міністрів Автономної Республіки Крим, місцевої державної адміністрації або виконавчого органу місцевого самоврядування здійснювати виконання місцевого бюджету протягом бюджетного періоду;

б) документ, в якому встановлюється розподіл доходів, фінансування бюджету, повернення кредитів до бюджету, бюджетних асигнувань головним розпорядникам бюджетних коштів за певними періодами року відповідно до бюджетної класифікації;

в) бюджетна установа в особі її керівника, уповноважена на отримання бюджетних асигнувань, взяття бюджетних зобов'язань та здійснення витрат бюджету;

г) міжбюджетні трансферти для використання на певну мету в порядку, визначеному органом, який прийняв рішення про надання субвенції;

17. Управління бюджетними коштами – це...

а) сукупність дій учасника бюджетного процесу відповідно до його повноважень, пов'язаних з формуванням та використанням бюджетних коштів, здійсненням контролю за дотриманням бюджетного законодавства, які спрямовані на досягнення цілей, завдань і конкретних результатів своєї діяльності та забезпечення ефективного, результативного і цільового використання бюджетних коштів;

б) сукупність дій, пов'язаних із здійсненням запозичень, обслуговуванням і погашенням державного (місцевого) боргу, інших правочинів з державним (місцевим) боргом, що спрямовані на досягнення збалансованості бюджету та оптимізацію боргового навантаження;

в) бюджетна установа в особі її керівника, уповноважена на отримання бюджетних асигнувань, взяття бюджетних зобов'язань та здійснення витрат бюджету;

г) міжбюджетні трансферти для використання на певну мету в порядку, визначеному органом, який прийняв рішення про надання субвенції;

18. Управління державним (місцевим) боргом – це..

а) сукупність дій учасника бюджетного процесу відповідно до його повноважень, пов'язаних з формуванням та використанням бюджетних коштів, здійсненням контролю за дотриманням бюджетного законодавства, які спрямовані на досягнення цілей, завдань і конкретних результатів своєї діяльності та забезпечення ефективного, результативного і цільового використання бюджетних коштів;

б) сукупність дій, пов'язаних із здійсненням запозичень, обслуговуванням і погашенням державного (місцевого) боргу, інших правочинів з державним (місцевим) боргом, що спрямовані на досягнення збалансованості бюджету та оптимізацію боргового навантаження;

в) бюджетна установа в особі її керівника, уповноважена на отримання бюджетних асигнувань, взяття бюджетних зобов'язань та здійснення витрат бюджету;

г) міжбюджетні трансферти для використання на певну мету в порядку, визначеному органом, який прийняв рішення про надання субвенції;

19. Термін «бюджет» походить від давньофранцузького слова, яке в перекладається як...

а) шкіряний мішок, сумка;

б) нотний стан, нотна грамота;

в) портмоне; куб;

г) записна книжка;

20. Бюджетне право України - це ...

а) сукупність фінансово-правових норм, що регулюють фінансові відносини, які виникають у зв'язку з бюджетною діяльністю, тобто утворенням, розподілом та використанням коштів державного та місцевих бюджетів.

б) сукупність дій учасника бюджетного процесу відповідно до його повноважень, пов'язаних з формуванням та використанням бюджетних коштів, здійсненням контролю за дотриманням бюджетного законодавства, які спрямовані на досягнення цілей, завдань і конкретних результатів своєї діяльності та забезпечення ефективного, результативного і цільового використання бюджетних коштів;

в) сукупність дій, пов'язаних із здійсненням запозичень, обслуговуванням і погашенням державного (місцевого) боргу, інших правочинів з державним (місцевим) боргом, що спрямовані на досягнення збалансованості бюджету та оптимізацію боргового навантаження;

г) бюджетна установа в особі її керівника, уповноважена на отримання бюджетних асигнувань, взяття бюджетних зобов'язань та здійснення витрат бюджету

Рекомендовані джерела: 1-90

Тема 5. Бюджетний процес.

Тема 6. Правові основи здійснення міжбюджетних трансфертів

При самостійній підготовці особливу увагу потрібно звернути на правове регулювання даних відносин, ознайомитись з процедурою формування, розгляду, затвердження та виконання бюджетів, подання бюджетної звітності.

Питання для самопідготовки:

1. Поняття та стадії бюджетного процесу.
2. Бюджетний процес та рівні держави та на місцях.
3. Характеристика видів звітності про виконання бюджету.
4. Поняття та призначення міжбюджетних відносин.

Контрольні питання:

1. Що таке бюджетний процес? Як він пов'язаний з бюджетним правом?
2. Які стадії бюджетного процесу визначені законодавчо в Україні?
3. Які принципи бюджетного процесу в країнах ЄС?

Тестові завдання:

1. Закон про Державний бюджет України – це...

а) обсяг коштів відповідного бюджету, розпорядників та одержувачів бюджетних коштів цього бюджету на кінець звітного періоду;

б) податкові, неподаткові та інші надходження на безповоротній основі, справляння яких передбачено законодавством України (включаючи трансферти, плату за надання адміністративних послуг, власні надходження бюджетних установ);

в) закон, який затверджує Державний бюджет України та містить положення щодо забезпечення його виконання протягом бюджетного періоду;

г) комплекс заходів, визначених на основі національної системи цінностей і завдань інноваційного розвитку економіки та спрямованих на розвиток окремих галузей, секторів економіки, виробництв, регіонів, виконання яких здійснюється з використанням коштів державного та/або місцевих бюджетів чи шляхом надання державних та/або місцевих гарантій;

2. Коефіцієнт вирівнювання бюджетів – це...

а) показник, який використовується для розрахунку обсягу коштів, що передаються до державного бюджету з місцевих бюджетів, з метою стимулювання нарощування доходів місцевих бюджетів у процесі бюджетного планування;

б) операції органів державної влади і місцевого самоврядування, Національного банку України, фондів загальнообов'язкового державного соціального і пенсійного страхування, суб'єктів господарювання державного і комунального секторів економіки, що не відображаються у показниках бюджету, але можуть призвести до зменшення надходжень бюджету та/або потребувати додаткових витрат бюджету в майбутньому;

в) доходи загального фонду, закріплені Бюджетним кодексом на постійній основі за місцевими бюджетами, що враховуються при визначенні обсягів міжбюджетних трансфертів;

г) доходи загального фонду, закріплені Бюджетним Кодексом на постійній основі за місцевими бюджетами, що враховуються при визначенні обсягів міжбюджетних трансфертів;

3. Бюджетний запит – це..

а) повноваження розпорядника бюджетних коштів, надане відповідно до бюджетного призначення, на взяття бюджетного зобов'язання та здійснення платежів, яке має кількісні, часові та цільові обмеження;

б) сукупність заходів, спрямованих на досягнення єдиної мети, завдань та очікуваного результату, визначення та реалізацію яких здійснює розпорядник бюджетних коштів відповідно до покладених на нього функцій;

в) документ, підготовлений головним розпорядником бюджетних коштів, що містить пропозиції з відповідним обґрунтуванням щодо обсягу бюджетних коштів, необхідних для його діяльності на наступні бюджетні періоди;

г) єдине систематизоване згрупування доходів, видатків, кредитування, фінансування бюджету, боргу відповідно до законодавства України та міжнародних стандартів;

4. Бюджетний процес – це...

а) регламентований бюджетним законодавством процес складання, розгляду, затвердження, виконання бюджетів, звітування про їх виконання, а також контролю за дотриманням бюджетного законодавства;

б) загальна сума боргових зобов'язань держави з повернення отриманих та непогашених кредитів (позик) станом на звітну дату, що виникають внаслідок державного запозичення;

в) перевищення видатків бюджету над його доходами (з урахуванням різниці між наданням кредитів з бюджету та поверненням кредитів до бюджету);

г) міжбюджетний трансферт на вирівнювання дохідної спроможності бюджету, який його отримує;

5. Державний борг – це...

а) регламентований бюджетним законодавством процес складання, розгляду, затвердження, виконання бюджетів, звітування про їх виконання, а також контролю за дотриманням бюджетного законодавства;

б) загальна сума боргових зобов'язань держави з повернення отриманих та непогашених кредитів (позик) станом на звітну дату, що виникають внаслідок державного запозичення;

в) перевищення видатків бюджету над його доходами (з урахуванням різниці між наданням кредитів з бюджету та поверненням кредитів до бюджету);

г) міжбюджетний трансферт на вирівнювання дохідної спроможності бюджету, який його отримує;

6. Обслуговування державного (місцевого) боргу – це...

а) операції щодо здійснення плати за користування кредитом (позикою), сплати комісій, штрафів та інших платежів, пов'язаних з управлінням державним (місцевим) боргом. До таких операцій не належить погашення державного (місцевого) боргу;

б) метод управління бюджетними коштами для досягнення конкретних результатів за рахунок коштів бюджету із застосуванням оцінки ефективності використання бюджетних коштів на всіх стадіях бюджетного процесу;

в) суб'єкт господарювання, громадська чи інша організація, яка не має статусу бюджетної установи, уповноважена розпорядником бюджетних коштів на

здійснення заходів, передбачених бюджетною програмою, та отримує на їх виконання кошти бюджету;

г) проект плану формування та використання фінансових ресурсів для забезпечення завдань і функцій, що здійснюються органами державної влади (органами влади Автономної Республіки Крим, органами місцевого самоврядування) протягом бюджетного періоду, який є невід'ємною частиною проекту закону про Державний бюджет України (проекту рішення про місцевий бюджет);

7. Одержувач бюджетних коштів - ..

а) операції щодо здійснення плати за користування кредитом (позикою), сплати комісій, штрафів та інших платежів, пов'язаних з управлінням державним (місцевим) боргом. До таких операцій не належить погашення державного (місцевого) боргу;

б) метод управління бюджетними коштами для досягнення конкретних результатів за рахунок коштів бюджету із застосуванням оцінки ефективності використання бюджетних коштів на всіх стадіях бюджетного процесу;

в) суб'єкт господарювання, громадська чи інша організація, яка не має статусу бюджетної установи, уповноважена розпорядником бюджетних коштів на здійснення заходів, передбачених бюджетною програмою, та отримує на їх виконання кошти бюджету;

г) проект плану формування та використання фінансових ресурсів для забезпечення завдань і функцій, що здійснюються органами державної влади (органами влади Автономної Республіки Крим, органами місцевого самоврядування) протягом бюджетного періоду, який є невід'ємною частиною проекту закону про Державний бюджет України (проекту рішення про місцевий бюджет);

8. Програмно-цільовий метод у бюджетному процесі - ...

а) операції щодо здійснення плати за користування кредитом (позикою), сплати комісій, штрафів та інших платежів, пов'язаних з управлінням державним (місцевим) боргом. До таких операцій не належить погашення державного (місцевого) боргу;

б) метод управління бюджетними коштами для досягнення конкретних результатів за рахунок коштів бюджету із застосуванням оцінки ефективності використання бюджетних коштів на всіх стадіях бюджетного процесу;

в) суб'єкт господарювання, громадська чи інша організація, яка не має статусу бюджетної установи, уповноважена розпорядником бюджетних коштів на здійснення заходів, передбачених бюджетною програмою, та отримує на їх виконання кошти бюджету;

г) проект плану формування та використання фінансових ресурсів для забезпечення завдань і функцій, що здійснюються органами державної влади (органами влади Автономної Республіки Крим, органами місцевого самоврядування) протягом бюджетного періоду, який є невід'ємною частиною проекту закону про Державний бюджет України (проекту рішення про місцевий бюджет);

9. Проект бюджету – це...

а) операції щодо здійснення плати за користування кредитом (позикою), сплати комісій, штрафів та інших платежів, пов'язаних з управлінням державним (місцевим) боргом. До таких операцій не належить погашення державного (місцевого) боргу;

б) метод управління бюджетними коштами для досягнення конкретних результатів за рахунок коштів бюджету із застосуванням оцінки ефективності використання бюджетних коштів на всіх стадіях бюджетного процесу;

в) суб'єкт господарювання, громадська чи інша організація, яка не має статусу бюджетної установи, уповноважена розпорядником бюджетних коштів на здійснення заходів, передбачених бюджетною програмою, та отримує на їх виконання кошти бюджету;

г) проект плану формування та використання фінансових ресурсів для забезпечення завдань і функцій, що здійснюються органами державної влади (органами влади Автономної Республіки Крим, органами місцевого самоврядування) протягом бюджетного періоду, який є невід'ємною частиною проекту закону про Державний бюджет України (проекту рішення про місцевий бюджет);

10. Рішення про місцевий бюджет - ...

а) нормативно-правовий акт Верховної Ради Автономної Республіки Крим чи відповідної місцевої ради, виданий в установленому порядку, що затверджує місцевий бюджет та визначає повноваження відповідно Ради міністрів Автономної Республіки Крим, місцевої державної адміністрації або виконавчого органу місцевого самоврядування здійснювати виконання місцевого бюджету протягом бюджетного періоду;

б) документ, в якому встановлюється розподіл доходів, фінансування бюджету, повернення кредитів до бюджету, бюджетних асигнувань головним розпорядникам бюджетних коштів за певними періодами року відповідно до бюджетної класифікації;

в) бюджетна установа в особі її керівника, уповноважена на отримання бюджетних асигнувань, взяття бюджетних зобов'язань та здійснення витрат бюджету;

г) міжбюджетні трансферти для використання на певну мету в порядку, визначеному органом, який прийняв рішення про надання субвенції;

Рекомендовані джерела:

1-10, 12, 13, 27, 40-48, 60-90

Тема 7. Публічні видатки і правове регулювання їх фінансування.

Тема 8. Правове регулювання публічних доходів

Для самопідготовки по даній темі здобувачі вищої освіти повинні опрацювати конспекти лекцій та додаткову літературу. Особливу увагу слід звернути на визначення понять. Варто звернути увагу і на додатки до Закону України «Про державний бюджет на 2024 рік», де передбачено статті доходної та видаткової частини бюджету.

Доцільно звернути увагу на поняття доходної частини бюджету (державного, місцевого), види доходів, їх відображення у бюджеті, види податкових та

неподаткових надходжень до бюджету, на порядок здійснення та особливості фінансування з бюджету.

Питання для самопідготовки:

1. Співвідношення понять: «державні доходи», «доходи країни», «фінансові ресурси держави».

2. Характеристика доходів держави та органів місцевого самоврядування.

3. Державні спеціальні соціальні цільові фонди: Пенсійний фонд, Фонд соціального страхування від тимчасової втрати працездатності, Фонд загальнообов'язкового державного соціального страхування на випадок безробіття, Фонд соціального страхування від нещасних випадків на виробництві та професійних захворювань України й інші.

4. Місцеві доходи та видатки.

Контрольні питання:

1. Назвіть неподаткові надходження держави.

2. Охарактеризуйте Українську державу за основними напрямками фінансування.

Тестові завдання:

1. Доходи бюджету - ...

а) обсяг коштів відповідного бюджету, розпорядників та одержувачів бюджетних коштів цього бюджету на кінець звітного періоду;

б) податкові, неподаткові та інші надходження на безповоротній основі, справляння яких передбачено законодавством України (включаючи трансферти, плату за надання адміністративних послуг, власні надходження бюджетних установ);

в) закон, який затверджує Державний бюджет України та містить положення щодо забезпечення його виконання протягом бюджетного періоду;

г) комплекс заходів, визначених на основі національної системи цінностей і завдань інноваційного розвитку економіки та спрямованих на розвиток окремих галузей, секторів економіки, виробництв, регіонів, виконання яких здійснюється з використанням коштів державного та/або місцевих бюджетів чи шляхом надання державних та/або місцевих гарантій;

2. Залишок бюджетних коштів – це...

а) обсяг коштів відповідного бюджету, розпорядників та одержувачів бюджетних коштів цього бюджету на кінець звітного періоду;

б) податкові, неподаткові та інші надходження на безповоротній основі, справляння яких передбачено законодавством України (включаючи трансферти, плату за надання адміністративних послуг, власні надходження бюджетних установ);

в) закон, який затверджує Державний бюджет України та містить положення щодо забезпечення його виконання протягом бюджетного періоду;

г) комплекс заходів, визначених на основі національної системи цінностей і завдань інноваційного розвитку економіки та спрямованих на розвиток окремих галузей, секторів економіки, виробництв, регіонів, виконання яких здійснюється з використанням коштів державного та/або місцевих бюджетів чи шляхом надання державних та/або місцевих гарантій;

3. Інвестиційна бюджетна програма (проект) – це...

а) обсяг коштів відповідного бюджету, розпорядників та одержувачів бюджетних коштів цього бюджету на кінець звітного періоду;

б) податкові, неподаткові та інші надходження на безповоротній основі, справляння яких передбачено законодавством України (включаючи трансферти, плату за надання адміністративних послуг, власні надходження бюджетних установ);

в) закон, який затверджує Державний бюджет України та містить положення щодо забезпечення його виконання протягом бюджетного періоду;

г) комплекс заходів, визначених на основі національної системи цінностей і завдань інноваційного розвитку економіки та спрямованих на розвиток окремих галузей, секторів економіки, виробництв, регіонів, виконання яких здійснюється з використанням коштів державного та/або місцевих бюджетів чи шляхом надання державних та/або місцевих гарантій;

доходи загального фонду державного бюджету, за рахунок яких здійснюється перерахування дотації вирівнювання місцевим бюджетам;

4. Квaziфіскальні операції – це...

а) показник, який використовується для розрахунку обсягу коштів, що передаються до державного бюджету з місцевих бюджетів, з метою стимулювання нарощування доходів місцевих бюджетів у процесі бюджетного планування;

б) операції органів державної влади і місцевого самоврядування, Національного банку України, фондів загальнообов'язкового державного соціального і пенсійного страхування, суб'єктів господарювання державного і комунального секторів економіки, що не відображаються у показниках бюджету, але можуть призвести до зменшення надходжень бюджету та/або потребувати додаткових витрат бюджету в майбутньому;

в) доходи загального фонду, закріплені Бюджетним кодексом на постійній основі за місцевими бюджетами, що враховуються при визначенні обсягів міжбюджетних трансфертів;

г) доходи загального фонду, закріплені Бюджетним кодексом на постійній основі за місцевими бюджетами, що враховуються при визначенні обсягів міжбюджетних трансфертів;

5. Розпис бюджету – це...

а) нормативно-правовий акт Верховної Ради Автономної Республіки Крим чи відповідної місцевої ради, виданий в установленому порядку, що затверджує місцевий бюджет та визначає повноваження відповідно Ради міністрів Автономної Республіки Крим, місцевої державної адміністрації або виконавчого органу місцевого самоврядування здійснювати виконання місцевого бюджету протягом бюджетного періоду;

б) документ, в якому встановлюється розподіл доходів, фінансування бюджету, повернення кредитів до бюджету, бюджетних асигнувань головним розпорядникам бюджетних коштів за певними періодами року відповідно до бюджетної класифікації;

в) бюджетна установа в особі її керівника, уповноважена на отримання бюджетних асигнувань, взяття бюджетних зобов'язань та здійснення витрат бюджету;

г) міжбюджетні трансферти для використання на певну мету в порядку, визначеному органом, який прийняв рішення про надання субвенції;

6 Надходження бюджету – це...

а) бюджет Автономної Республіки Крим, обласні, районні бюджети та бюджети місцевого самоврядування;

б) загальна сума боргових зобов'язань Автономної Республіки Крим чи територіальної громади міста з повернення отриманих та непогашених кредитів (позик) станом на звітну дату, що виникають внаслідок місцевого запозичення;

в) установа, що відповідно до законодавства України здійснює функції з складання, виконання місцевих бюджетів, контролю за витрачанням коштів розпорядниками бюджетних коштів, а також інші функції, пов'язані з управлінням коштами місцевого бюджету;

г) доходи бюджету, повернення кредитів до бюджету, кошти від державних (місцевих) запозичень, кошти від приватизації державного майна (щодо державного бюджету), повернення бюджетних коштів з депозитів, надходження внаслідок продажу/пред'явлення цінних паперів;

7. Кошик доходів місцевих бюджетів - це...

а) показник, який використовується для розрахунку обсягу коштів, що передаються до державного бюджету з місцевих бюджетів, з метою стимулювання нарощування доходів місцевих бюджетів у процесі бюджетного планування;

б) операції органів державної влади і місцевого самоврядування, Національного банку України, фондів загальнообов'язкового державного соціального і пенсійного страхування, суб'єктів господарювання державного і комунального секторів економіки, що не відображаються у показниках бюджету, але можуть призвести до зменшення надходжень бюджету та/або потребувати додаткових витрат бюджету в майбутньому;

в) доходи загального фонду, закріплені Бюджетним кодексом на постійній основі за місцевими бюджетами, що враховуються при визначенні обсягів міжбюджетних трансфертів;

г) доходи загального фонду, закріплені Бюджетним Кодексом на постійній основі за місцевими бюджетами, що враховуються при визначенні обсягів міжбюджетних трансфертів;

8. Кошторис – це...

а) основний плановий фінансовий документ бюджетної установи, яким на бюджетний період встановлюються повноваження щодо отримання надходжень і розподіл бюджетних асигнувань на взяття бюджетних зобов'язань та здійснення платежів для виконання бюджетною установою своїх функцій та досягнення результатів, визначених відповідно до бюджетних призначень;

б) операції з надання коштів з бюджету на умовах повернення, платності та строковості, внаслідок чого виникають зобов'язання перед бюджетом (надання кредитів з бюджету), та операції з повернення таких коштів до бюджету (повернення кредитів до бюджету);

в) кошти, які безоплатно і безповоротно передаються з одного бюджету до іншого;

г) операції з отримання до бюджету Автономної Республіки Крим чи міського бюджету кредитів (позик) на умовах повернення, платності та строковості з метою фінансування бюджету Автономної Республіки Крим чи міського бюджету;

чи міського бюджету;

9. Місцеві запозичення – це...

а) основний плановий фінансовий документ бюджетної установи, яким на бюджетний період встановлюються повноваження щодо отримання надходжень і розподіл бюджетних асигнувань на взяття бюджетних зобов'язань та здійснення платежів для виконання бюджетною установою своїх функцій та досягнення результатів, визначених відповідно до бюджетних призначень;

б) операції з надання коштів з бюджету на умовах повернення, платності та строковості, внаслідок чого виникають зобов'язання перед бюджетом (надання кредитів з бюджету), та операції з повернення таких коштів до бюджету (повернення кредитів до бюджету);

в) кошти, які безоплатно і безповоротно передаються з одного бюджету до іншого;

г) операції з отримання до бюджету Автономної Республіки Крим чи міського бюджету кредитів (позик) на умовах повернення, платності та строковості з метою фінансування бюджету Автономної Республіки Крим чи міського бюджету;

10. Розпорядник бюджетних коштів – це...

а) нормативно-правовий акт Верховної Ради Автономної Республіки Крим чи відповідної місцевої ради, виданий в установленому порядку, що затверджує місцевий бюджет та визначає повноваження відповідно Ради міністрів Автономної Республіки Крим, місцевої державної адміністрації або виконавчого органу місцевого самоврядування здійснювати виконання місцевого бюджету протягом бюджетного періоду;

б) документ, в якому встановлюється розподіл доходів, фінансування бюджету, повернення кредитів до бюджету, бюджетних асигнувань головним розпорядникам бюджетних коштів за певними періодами року відповідно до бюджетної класифікації;

в) бюджетна установа в особі її керівника, уповноважена на отримання бюджетних асигнувань, взяття бюджетних зобов'язань та здійснення витрат бюджету;

г) міжбюджетні трансферти для використання на певну мету в порядку, визначеному органом, який прийняв рішення про надання субвенції;

Рекомендовані джерела:

1-10, 40-43, 45, 47, 55, 58-90

Тема 9. Фінансові послуги. Правові основи публічного кредиту.

При підготовці даної теми студентам за основу потрібно взяти закон України «Про фінансові послуги та фінансові компанії».

Програма курсу передбачає опрацювання і питань створення, діяльності фінансових установ, формування ринків фінансових послуг, вивчення повноважень спеціального органу, який здійснює контроль за фінансовими послугами та ринками фінансових послуг.

Термін *кредит* походить від латинського слова *creditum* — позика. *Державний кредит* - складова фінансової діяльності держави, як частини публічної фінансової діяльності. Державний кредит як метод мобілізації державою додаткових грошових коштів - явище складне й неординарне. Супроводжується певним ризиком як на стадії виникнення даного виду правовідносин (тобто чи зацікавляться кредитори

можливістю вкласти свої гроші в державні цінні папери), так і з точки зору доцільності використання запозичених коштів та можливості їх повернути, сплативши передбачену винагороду.

Питання для самопідготовки:

1. Роль фінансових послуг в фінансовій системі держави.
2. Основні напрямки державної політики у сфері фінансових послуг.
3. Призначення та правове регулювання публічних кредитних відносин.
4. Особливості та принципи державного кредитування.
5. Цінні папери, що засвідчують кредитні (позикові) відносини держав. Облігації внутрішніх та зовнішніх позик.
6. Держава як позичальник і правові засади формування Державного боргу України.
7. Міжнародні валютні системи та міжнародні розрахунки.
8. Валютні фонди та їх структура.
9. Державне регулювання валютних відносин в Україні.
10. Порядок здійснення міжнародних валютних розрахунків.
11. Поняття та правові засади діяльності міжнародних фінансових установ (бірж, банків, страхових організацій тощо).
12. Система міжнародних розрахунків: характеристика, правова основа.

Контрольні питання:

1. Чи будуть фінансові послуги видом адміністративних послуг?
2. Які основні ознаки фінансових послуг?
3. Чи будуть валютні операції фінансовими послугами?
4. Охарактеризуйте нормативно-правове регулювання кредитної діяльності.
5. Відмінності у кредитних відносинах «державо-кредитор», «державо-позичальник».

Рекомендовані джерела:

1-10, 12, 13, 27, 40-48, 60-90

Тема 10. Фінансово-правове регулювання страхування

Для самопідготовки по даній темі здобувачі вищої освіти повинні опрацювати конспекти лекцій та додаткову літературу, розглянути поняття страхування, ознайомитись з основними категоріями страхування, видами та формами страхування; визначити поняття та види загальнообов'язкового державного соціального страхування, фінансового страхування, зокрема страхування вкладів фізичних осіб.

Страхування – це економічні відносини, за яких страхувальник сплатою грошового внеску забезпечує собі чи третій особі в разі настання події, обумовленої договором або законом, суму виплати страховиком, який утримує певний обсяг відповідальності і для її забезпечення поповнює та ефективно розміщує резерви, здійснює превентивні заходи щодо зменшення ризику, у разі необхідності перестраховує частину останнього.

Для самопідготовки по даній темі здобувачі вищої освіти повинні опрацювати конспекти лекцій та додаткову літературу, розглянути поняття кредитування, розкрити суть державного кредитування з позицій: держава-кредитор, держава-позичальник; розмежувати страхування та кредитування. Студентам варто

опрацювати додаткову літературу та нормативно-правові акти, страхові та кредитні договори.

Питання для самопідготовки:

1. Обов'язкове страхування.
2. Соціальне страхування та його види.
3. Суб'єкти страхових відносин.
4. Фінансове страхування. Нові види договорів про фінансове страхування, тенденції.

Контрольні питання:

1. Призначення державного соціального страхування.
2. Якими нормативно-правовими актами регулюються страхові відносини в Україні?
3. Особливості оподаткування страховика.

Рекомендовані джерела:

1-90

Тема 11. Відповідальність за порушення фінансового законодавства

Для самопідготовки по даній темі здобувачі вищої освіти повинні опрацювати конспекти лекцій та додаткову літературу, визначити підходи до розуміння фінансової відповідальності, проаналізувати монографічні та наукові дослідження щодо аргументації доцільності виокремлення/не виділення такого виду відповідальності як фінансова відповідальність.

Питання для самопідготовки:

1. Поняття, та особливості складу фінансового правопорушення, бюджетного правопорушення, податкового правопорушення.
2. Фінансова відповідальність: поняття, відносини, відмежування від інших видів юридичної відповідальності.
3. Санкції за порушення у фінансовій сфері: поняття, види, характеристика.

Контрольні питання:

1. Охарактеризуйте фінансово-правові санкції.
2. Яка структура фінансового правопорушення.

Рекомендовані джерела:

1-90

Тема 12. Правове регулювання бюджетних відносин в країнах ЄС

Кожна країна має індивідуальну, властиву тільки їй бюджетну систему. Незважаючи на різноманітність та численність місцевих бюджетів у зарубіжних країнах, їх можна згрупувати у певні системи. Для зарубіжних країн характерна, як правило, три- або чотирирівнева система бюджетів.

Наприклад, у Швеції функціонує трирівнева система бюджетів: бюджет центрального уряду, бюджети ленів та бюджети комун; у Великій Британії: центральний бюджет, бюджети графств та бюджети округів; у Японії: центральний бюджет, бюджети префектур та бюджети муніципалітетів. Трирівнева система бюджетів сформована в Норвегії, Фінляндії. У країнах Східної Європи, наприклад, у Польщі, також три бюджетних рівні: бюджет центрального уряду, бюджети воєводств та бюджети гімн.

Чотирирівнева система бюджетів, наприклад, функціонує у Франції: бюджет центрального уряду, бюджети регіонів, бюджети департаментів та бюджети комун. Чотири рівні також у системі бюджетів Німеччини: бюджет федерації, бюджет землі, бюджет округу та бюджет громади.

Місцеві бюджети в унітарних державах своїми доходами та видатками не входять до державного бюджету, у федеративних – до бюджетів членів федерації, а останні не включаються у державний федеральний бюджет.

Питання для самопідготовки:

1. Поняття та основи правового регулювання бюджетних відносин в країнах ЄС.
2. Характеристика правового регулювання бюджетів окремих країн ЄС.

Контрольні питання:

3. Які місце в правових системах країн ЄС (переважно) займають бюджетні правовідносини та бюджетне законодавство?
4. Яка структура бюджетних систем країн ЄС? Оберіть і охарактеризуйте одну країну ЄС для прикладу.

Рекомендовані джерела:

1-90

Тема 13. Правове регулювання податкових відносин в країнах ЄС

Під час самопідготовки здобувачам освіти потрібно на основі загальних знань про податково-правові відносини України охарактеризувати загальні положення податкових систем країн ЄС та окремих країн ЄС.

Питання для самопідготовки:

1. Поняття та основи правового регулювання податкових відносин в країнах ЄС.
2. Характеристика податкових правовідносин окремих країн ЄС.

Контрольні питання:

5. Які місце в правових системах країн ЄС (переважно) займають податкові правовідносини та податкове законодавство?
6. Яка структура податкових систем країн ЄС? Оберіть і охарактеризуйте одну країну ЄС для прикладу.

Рекомендовані джерела:

1-90

ВИКОРИСТАНІ ТА РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА

Навчальна література

1. Іванський А.Й. Фінансове право : підручник. Міжн.гуманіт.унів. К.: Юрінком Інтер, 2022. 484с.
2. Фінансове право : підручник / за заг. ред. О. П. Гетманець; МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ. Харків, 2017. 392 с.
3. Петровська І.І. Фінансове право: навчально-методичний посібник. Івано-Франківськ. ННЮІ ПНУ. 2017. 149с. URL: <http://lib.pnu.edu.ua:8080/bitstream/123456789/17332/1/%d0%b4%d1%80%d1%83%d0%ba%d0%a4%d1%96%d0%bd%d0%b0%d0%bd%d1%81%d0%be%d0%b2%d0%b5%20%d0%bf%d1%80%d0%b0%d0%b2%d0%be%202%20%d0%ba%d1%83%d1%80%d1%81%20%d0%b4%d0%b5%d0%bd%d0%bd%d0%b0%202017.pdf>
4. Карлін М.І. Фінанси країн Європейського Союзу [Текст] : навч. посіб. Київ : Знання, 2011. 639 с.
5. Іванський А. Й. Новації фінансово-правової відповідальності в аспекті валютного законодавства. Право і суспільство. №1, 2023. DOI <https://doi.org/10.32842/2078-3736/2023.1.31>
6. Control over administration: legislative, executive and judicial / Ashutosh Kumar and other. Modul paper. Department of Political Science, Panjab University, Chandigarh. URL: https://epgp.inflibnet.ac.in/epgpdata/uploads/epgp_content/S000029PE/P001576/M019856/ET/15141858031econtentmodule8.pdf
7. Control over administration: legislative, executive and judicial / Ashutosh Kumar and other. Modul paper. Department of Political Science, Panjab University, Chandigarh. URL: https://epgp.inflibnet.ac.in/epgpdata/uploads/epgp_content/S000029PE/P001576/M019856/ET/15141858031econtentmodule8.pdf
8. Financial Control definition. URL: <https://www.lawinsider.com/dictionary/financial-control>
9. Tony Bovaird, Elke Loffer (eds). Public Management and Governance / London : Taylor&Francis Group, 2003. 255 p.
10. Адміністративне право України : підручник / В. В. Середа, О. Л. Хитра, Ю. С. Назар, Д. І. Йосифович, Я. М. Когут та ін. ; за заг. ред. Ю. С. Назара. Львів : ЛьвДУВС, 2021. 680 с. URL: https://dspace.lvduvs.edu.ua/bitstream/1234567890/4364/1/AdminPravo_28-03-2022.pdf
11. Пасічник О.М. Напрями розвитку механізмів публічного контролю в умовах трансформації державної влади в Україні. Вісник Національного університету цивільного захисту України : зб. наук. пр. Х. : Вид-во НУЦЗУ, 2023. Вип. 1 (18 (Серія "Державне управління"). С. 45-51. URL: http://repositsc.nuczu.edu.ua/bitstream/123456789/17810/1/Zb%D1%96rnik%20NUCZU_2023_1_18.pdf#page=45
12. Петровська І. І. Правові засади парламентського бюджетного контролю. *Актуальні проблеми вдосконалення чинного законодавства України*. 2017. Вип.45. С. 96-106. URL: <http://lib.pu.if.ua:8080/handle/123456789/8381> (дата звернення 27.08.2023)
13. Петровська І.І. До питання адміністративно-правового змісту поняття

публічний контроль. *Актуальні проблеми вдосконалення чинного законодавства України*. 2018. Вип.46. С.35-44. URL: <http://lib.pnu.edu.ua:8080/handle/123456789/8416>

14. Петровська І.І. Загальна характеристика законодавства про воєнний стан в Україні. *Multidisciplinary academic notes. Science research and practices. Proceedings of the XV International Scientific and Practical Conference. Madrid, Spain. 2022. Pp. 278-281.* URL: <https://isg-konf.com/multidisciplinary-academic-notes-science-research-and-practice/> Available at : DOI: 10.46299/ISG.2022.1.15

15. Петровська І.І. Окремі питання антикорупційної діяльності в Україні. *Матеріали IV міжнародного правничого форуму «Права людини та публічне врядування» 21 травня 2021 року. Чернівці. Чернівецький університет імені Ю. Федьковича. С.101-104.*

16. Петровська І.І. Окремі питання процедури оскарження контрольних заходів митних органів. *Матеріали для II Всеукраїнського правничого форуму «Права людини та публічне врядування» (15 травня 2019 року). м. Чернівці: Технодрук, 2019. С. 83-87*

17. Петровська І.І. Правові засади діяльності публічної служби під час війни. *Коллективна монографія. Підрозділ 3.6. Основні напрями модернізації Конституції України в умовах вступу України до Європейського Союзу : монографія / за загальною редакцією В. І. Розвадовського. Івано-Франківськ, 2023. С.238-263*

18. Петровська І.І. Правові засади забезпечення територіальної цілісності та національної безпеки як основ соборності України в інформаційній діяльності публічних службовців. *Матеріали IX Всеукраїнської наукової конференції з міжнародною участю «Соборність як фундаментальна складова ідеології українського націоналізму». Івано-Франківськ, 16-17 квітня 2021 року / наук.ред. О.М. Сич. Івано-Франківськ : Лілея Н.В., 2021. С.120-127*

19. Петровська І.І. Публічний контроль у демократичному суспільстві. *Матеріали міжнародної науково-практичної Інтернет-конференції «Міжнародні і національні механізми прямої демократії : теорія і практика» 22 січня 2021 року. Івано-Франківськ : НАІР, 2021. С.212-218*

20. Стрельченко О. Г., Бухтіярова І. Г., Бухтіяров О. А.. Доктринальна характеристика суб'єктів публічної адміністрації: сучасний вимір у рамках європеїзації суспільства. *Правова позиція, № 2 (35), 2022. С. 22-26.* URL: <https://legalposition.umfsf.in.ua/archive/2022/2/4.pdf>

21. Чорний О.О. Формування сучасного механізму контролю в публічному управлінні: розробка загальної концепції дослідження. *Дніпровський науковий часопис публічного управління, психології, права. Випуск 3, 2023. С. 211-215.* URL: <https://chasopys-ppp.dp.ua/index.php/chasopys/article/view/451/405>

Нормативно-правові акти

22. Бюджетний кодекс України від 08.07.2010. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2456-17#Text>

23. Кодекс адміністративного судочинства України від 6.07.2005 зі змінами. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2747-15#Text>

24. Конституція України URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text>

25. Митний кодекс України : Закон України від 13.03.2012. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4495-17#Text>
26. Податковий кодекс України від 2.12.2010 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text>
27. Про адміністративну процедуру: Закон України від 17.02.2022 зі змінами. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2073-20#Text>
28. Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність: Закон України від 21.12.2017 зі змінами. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2258-19#Text>
29. Про банки і банківську діяльність : Закон України від 07.12.2000. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2121-14#Text>
30. Про Бюро економічної безпеки України: Закон України від 28.01.2021 зі змінами. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1150-20#Text>
31. Про валюту і валютні операції: Закон України від 21.06.2018. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2473-19#Text>
32. Про введення воєнного стану в Україні : Указ Президента України від 24.02.2022 року № 64/2022. URL: <https://www.president.gov.ua/documents/642022-41397>
33. Про випуск облігацій внутрішньої державної позики “Військові облігації”: Постанова Кабінету Міністрів України від 25.02.2022. №156. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/156-2022-%D0%BF#Text>
34. Про військовий обов'язок і військову службу: Закон України від 25.03.1992 року. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2232-12#Text>
35. Про громадські об'єднання : Закон України від 22.03.2012 зі змінами URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4572-17#Text>
36. Про дерадянізацію законодавства України: Закон України від 21.04.2022. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2215-20#Text>
37. Про Державний бюджет України на 2023 рік: Закон України від 03.11.2022. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2710-20#Text>
38. Про державну службу : Закон України від 10.12.2015 зі змінами. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/889-19#Text>
39. Про доступ до публічної інформації: Закон України від 13.01.2011 зі змінами. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2939-17#Text>
40. Про забезпечення участі цивільних осіб у захисті України: Закон України від 03.03.2022. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2114-20#Text>
41. Про запобігання корупції: Закон України від 14.10.2014 зі змінами. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1700-18#Text>
42. Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення : Закон України від 06.12.2019 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/361-20#Text>
43. Про застосування Конституції України при здійсненні правосуддя: Постанова Пленуму Верховного Суду України від 1 листопада 1996 р. № 9. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0009700-96#Text>
44. Про затвердження Положення про Міністерство фінансів України: Постанова Кабінету Міністрів України від 20.07.2014 зі змінами URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/375-2014-%D0%BF#Text>

45. Про захист прав споживачів: Закон України 12.05.1991 зі змінами. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1023-12#Text>
46. Про Збройні Сили України: Закон України від 6.12.1991зі змінами URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1934-12#Text>
47. Про звернення громадян: Закон України від 02.10.1996 зі змінами. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/393/96-%D0%B2%D1%80#Text>
48. Про Кабінет Міністрів України: Закон України від 27.02.2014 зі змінами: URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/794-18#Text>
49. Про Митний тариф України: Закон України від 19.10.2022. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2697-20#n9>
50. Про місцеве самоврядування в Україні : Закон України від 21.05.1997 зі змінами. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/280/97-%D0%B2%D1%80#Text>
51. Про місцеві державні адміністрації: Закон України від 9 квітня 1999 зі змінами URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/586-14#Text>
52. Про мобілізаційну підготовку та мобілізацію: Закон України від 21.10.1993 зі змінами. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3543-12#Text>
53. Про Національне антикорупційне бюро України: Закон України від 14.10.2014 зі змінами. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1698-18#Text>
54. Про Національний банк України: Закон України від 20.05.1999 зі змінами. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/679-14#Text>
55. Про національну безпеку України: Закон України від 21.06.2018. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2469-19#Text>
56. Про Національну гвардію України : Закон України від 13.03.2014. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/876-18#Text>
57. Про національну поліцію: Закон України від 02.07.2015. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19#Text>
58. Про оборону України: Закон України від 6.12.1991 року. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1932-12#Text>
59. Про оптимізацію системи центральних органів виконавчої влади: Постанова Кабінету Міністрів України від 10.09.2014 року зі змінами. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/442-2014-%D0%BF#Text>
60. Про основи національного спротиву: Закон України від 16.07.2021 року. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1702-20#Text>
61. Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності: Закон України від 5.04.2007 зі змінами. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/877-16#Text>
62. Про основні засади здійснення державного фінансового контролю в Україні: Закон України від 26.01.1993. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2939-12#Text>
63. Про охорону навколишнього природного середовища: Закон України від 25.01.1991 зі змінами. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1264-12#Text>
64. Про оцінку впливу на довкілля: Закон України від 23.05.2017 року зі змінами. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2059-19#Text>
65. Про очищення влади: Закон України від 16.09.2014 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1682-18#Text>

66. Про політичні партії в Україні: Закон України від 5.04.2001 зі змінами. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2365-14#Text>
67. Про правовий режим воєнного стану: Закон України від 12.05.2015 зі змінами. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/389-19#Text>
68. Про прокуратуру: Закон України від 14.10.2014. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1697-18#Text>
69. Про публічні закупівлі: Закон України від 25.12.2015 зі змінами. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/922-19#Text>
70. Про Раду національної безпеки і оборони України: Закон України від 5.03.1998 року. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/183/98-%D0%B2%D1%80#Text>
71. Про ратифікацію Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод 1950 року, Першого протоколу та протоколів 2, 4, 7 та 11 до Конвенції: Закон України від 17 липня 1997 р. ВВР. 1997. № 40. Ст. 260.
72. Про Рахункову палату: Закон України від 02.07.2015 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/576-19#Text>
73. Про ринки капіталу та організовані товарні ринки: Закон України від 23.02.2006 зі змінами. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3480-15#Text>
74. Про ринки капіталу та організовані товарні ринки: Закон України від 23.02.2006 зі змінами. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3480-15#Text>
75. Про санкції : Закон України від 14.08.2014 URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1644-18>
76. Про судовий збір: Закон України від 8.07.2011. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3674-17#Text>
77. Про товарні біржі: Закон України від 10.12.1991 зі змінами. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1956-12#Text>
78. Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини: Закон України від 23.12.1997 зі змінами. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/776/97-%D0%B2%D1%80#Text>
79. Про утворення військових адміністрацій: Указ Президента України від 24.02.2022. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/68/2022#Text>
80. Про утворення Ставки Верховного Головнокомандувача: Указ Президента України від 24 лютого 2022 року № 72/2022. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/72/2022#Text>
81. Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг : Закон України від 12.07.2001 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2664-14#Text>
82. Про фінансові послуги та фінансові компанії: Закон України від 14.12.2021 зі змінами. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1953-20#Text>
83. Цивільний кодекс України від 16.01.2003. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15#Text>
84. Положення про Міністерство економіки України: затверджено Постановою Кабінету Міністрів України від 20.08.2014. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/459-2014-%D0%BF#Text>
85. Положення про Міністерство фінансів України: затверджено Постановою КМУ від 20.08.2014. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/375-2014->

[%D0%BF#Text](#)

86. Положення про Державну службу фінансового моніторингу України: затверджено Постановою КМУ від 29.07.2015. URL:

<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/537-2015-%D0%BF#Text>

87. Про Кабінет Міністрів України : Закон України від 27.02.2014. URL:

<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/794-18#Text>

88. Про державну службу : Закон України від 10.12.2015. URL:

<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/889-19#Text>

89. Про платіжні послуги: Закон України від 30.06.2021. URL:

<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1591-20#Text>

90. Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності: Закон України від 11.09.2003 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1160-15#Text>

Для посилань на електронні ресурси у списку дата звернення 27.07.2024року

Інформаційні ресурси

1. Локальна внутрішня університетська мережа. Бібліотека та репозитарій

<http://lib.pnu.edu.ua/>

2. Верховна Рада України <https://zakon.rada.gov.ua/laws>

3. Кабінет Міністрів України <https://www.kmu.gov.ua/catalog>

4. Міністерство економіки України <https://www.kmu.gov.ua/catalog/ministerstvo-ekonomiky-ukraini>

5. Міністерство фінансів України <https://www.kmu.gov.ua/catalog/ministerstvo-finansiv-ukraini>

6. Рахункова палата України <https://rp.gov.ua/home/>

7. Національний банк України <https://bank.gov.ua/>

8. Івано-Франківська обласна державна адміністрація <https://www.if.gov.ua/>

9. Івано-Франківська обласна рада <https://orada.if.ua/>